

WPROWADZENIE

Dla Europy Środkowej – powoli budzącej się z letargu spowodowanego pandemią koronawirusa – rok 2022 rozpoczął się w cieniu brutalnej agresji rosyjskiej na Ukrainę. Trwający już wcześniej kryzys ekonomiczny pogłębia się jeszcze bardziej, dotycząc gospodarki krajowej, a zatem również nasze budżety, zarówno osobiste, jak i miejskie. Natomiast w skali globalnej do wciąż aktualnych wyzwań cywilizacyjnych, takich jak zmiany klimatyczne, przeludnienie, kryzys miast, dołączyła jeszcze pradawna córka ludzkości: wojna – niestety kolejna. Wobec brutalnej destrukcji wielu organizmów miejskich, a przede wszystkim istnień ludzkich za naszą wschodnią granicą nie należy pozostawać biernym, a raczej działać praktycznie, a także rozbudzać realną przecież nadzieję na powrót do normalności oraz odbudowę Ukrainy ze zniszczeń wojennych, w tym również budowę nowego, zrywającego z tradycją sowiecką systemu osadniczego. Sądzić można, że będzie to jedno z największych wyzwań dla Europy XXI w.

Podobnie istotne – choć lokalnie – wyzwania (na szczęście podjęte przez badaczy w ramach pokojowej codzienności) P.T. Czytelnik odnajdzie w nowym 44. tomie „Studiów Miejskich”, który otwiera artykuł rozważający na przykładzie dolnośląskich Kowar możliwości optymalizacji procesu partycypacji społecznej w kształtowaniu lokalnej polityki rozwoju podtrzymywalnego. Również w oparciu o konkretny przykład, mianowicie Kalisza, analizowane jest zagadnienie stosowania miejscowego planu rewitalizacji jako potencjalnego instrumentu planowania przestrzennego w działaniach rewitalizacyjnych. Natomiast w ramach przeglądu literatury odnoszącej się do wpływu przełomowych innowacji na rozwój społeczno-kulturowy miast Czytelnik odnajdzie szerokie spektrum ich oddziaływania na takie elementy społeczno-kulturowego rozwoju polskich miast jak: kapitał społeczny, migracje, dziedzictwo kulturowe czy polityka miejska. W kolejnym artykule krytycznej analizie poddano obowiązujące i nowelizowane przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stale aktualny problem rozpraszania zabudowy. Tom zamyka tekst poruszający trudną kwestię wykorzystania dziedzictwa kulturowego socmodernizmu w tkance miejskiej Polski, a więc materii, która w latach 70. XX w. sprowokowała prof. Tadeusza Zipsera do stwierdzenia: „[...] gdziekolwiek jestem, jestem w Koninie...”, opisującego siermiężny uniformizm ówczesnych polskich miast.

Niechaj zatem – tak jak w latach ubiegłych – lektura artykułów zgromadzonych w nowym tomie „Studiów Miejskich” stanie się inspiracją i źródłem wysokiej jakości wiedzy badawczej dla wszystkich pragnących sensownie, ale też skutecznie kreować przestrzeń i rzeczywistość wokół nas.

Jan Zipser

INTRODUCTION

For Central Europe – slowly awakening from the lethargy brought about by the coronavirus pandemic – the year 2022 began in the shadow of the brutal aggression of Russia against Ukraine. The crisis which had been going on earlier, has grown even more severe since that moment, affecting economies of many countries, therefore our budgets – both personal and municipal. In the global scale, the hitherto dominant challenges faced by our civilization, such as climatic changes, overpopulation, crisis of cities, have been augmented by the primeval daughter of mankind – the war (unfortunately, a successive one). In view of the brutal destruction of many urban organisms and, primarily, human beings, on our eastern neighbour's territory, we should not stand by and be passive, but ought to act practically as well as awaken a naturally real hope for recovering a normal life and rebuilding Ukraine's infrastructure so heavily devastated by the war, including establishment of a new settlement system which will break with the Soviet tradition. We can safely put the thesis forward that this will be one of the biggest challenges to Europe in the 21st century.

The present Volume 44 of *Studia Miejskie* undertakes to discuss similarly vital – although local – challenges researched by our contributors (fortunately, in a peaceful everyday reality). It opens with a case study of Kowary, the article considering the possibilities of optimization of the process of citizens' participation in shaping the local policy of sustainable development. Also, based on a concrete instance, this time – Kalisz, the issue of applying a local revitalization plan as a potential instrument of spatial planning in revitalization-related actions is analyzed in the succeeding article. Then, in a review of literature related to the impact of breakthrough innovations on sociocultural development of cities, the Reader will find out about a broad spectrum of their influence on such elements of the sociocultural development of Polish cities as: social capital, migrations, cultural heritage as well as the regulations (both those binding and ones being amended), of the act on spatial planning and development, with a particular focus on their impact on the still current problem of urban sprawl. The volume is closed by an article dealing with the challenging question of use of the cultural heritage of social modernism in Polish urban tissue, therefore the matter – which in the 1970s, provoked Professor Tadeusz Zipser to conclude: “[...] wherever I am, I am in Konin...”, which describes the unattractive uniformity of the then Polish cities.

May, then – as in the previous years – the reading of the articles collected in this new volume of *Studia Miejskie* offer an inspiration and be a source of high-quality research knowledge to all who wish to sensibly and effectively create the space and reality around us.

Jan Zipser